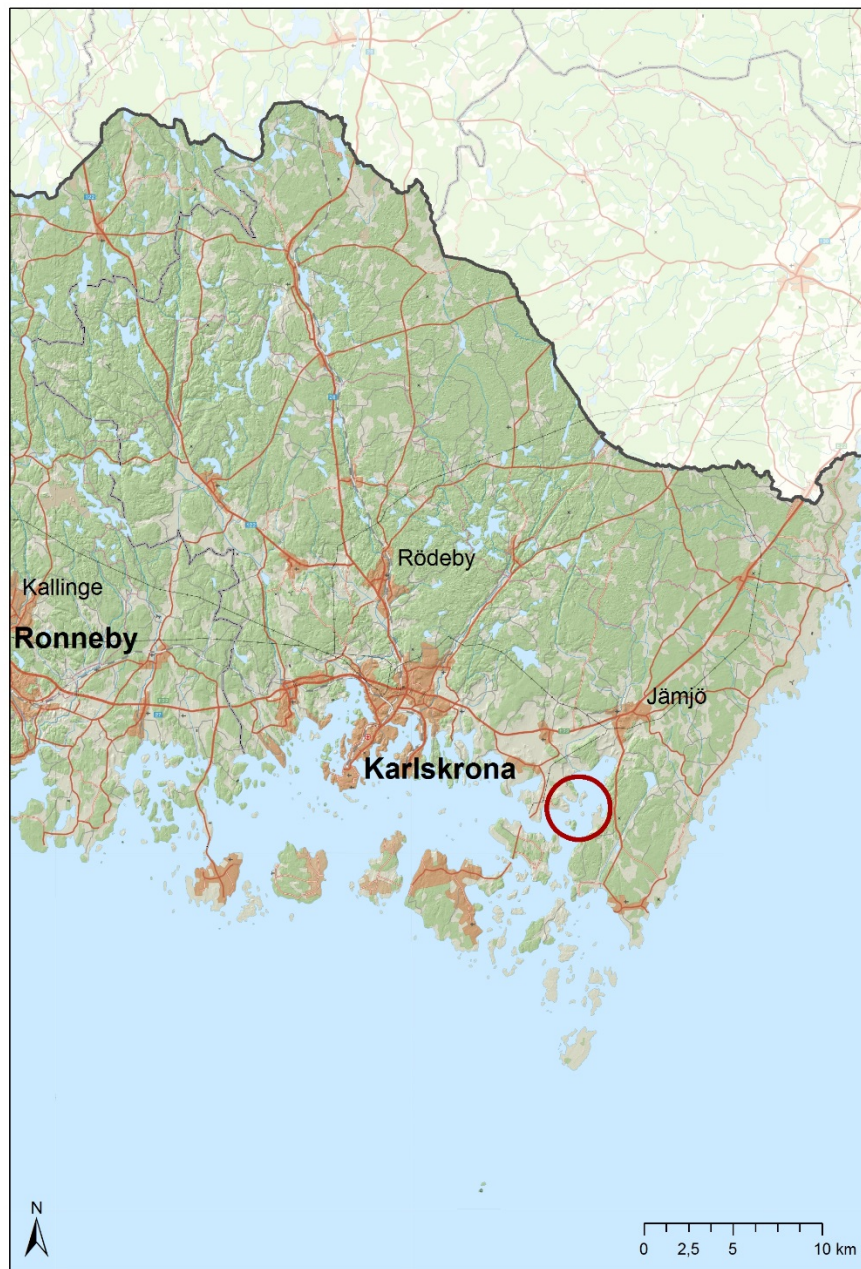

LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0410049 Björnön-Varö

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap, vilket för detta område skiljer sig något från vad som är beslutat av regeringen. Länsstyrelsen har för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontakter Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”kartverktyget skyddad natur”. Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shape-fil. För mer information se Länsstyrelsens hemsida.

**LÄNSSTYRELSEN
BLEKINGE LÄN**

Åke Widgren

**Bevarandeplan för Natura 2000-området
SE0410049 Björnön-Varö**

Kommun: Karlskrona

Områdets totala areal: 97,6 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2017-10-25

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2017-11-01

Markägarförhållanden:

Privat

Staten (mindre del)

Regeringsbeslut, historik:

SPA: 1996-12-01, regeringsbeslut M96/4019/4, pSCI: Nej, SCI: Nej, SAC: Nej

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:A068 - Salskrake, *Mergus albellus*A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:A061 - Vigg, *Aythya fuligula*A063 - Ejder, *Somateria mollissima***Bevarandesyfte**

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området. Björnön-Varö bidrar till uppfyllandet av miljömålen Ett rikt odlingslandskap, Hav i balans samt levande kust och

skärgård, Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

De prioriterade bevarandevärdena är förekomsten av de häckande fågelarterna brun kärrhök, fisktärna, silvertärna och småtärna.

Området kring öarna i Hallarumsvikens yttre delar utgör några av de få kvarvarande öarna med bibehållet betestryck och utbredda strandängar i den östra skärgården. Öarna har till största delen aldrig tillåtits växa igen och har därför även bibehållit en art- och individrik fågelfauna. Särskilt värdefulla är populationerna av strandängshäckande vadare och tärnor i området. Här häckar även starkt minskande arter såsom svärta och ejder. Området är en viktig rast- och födosöksplats för många arter, däribland ett flertal vadararter under deras flyttning och för rovfåglar som havsörn, fiskgjuse och tornfalk. Det är även en viktig övervintringsplats för dykänder som vigg, salskrake och brunand.

Beskrivning av området

Området består av ett tiotal väl skyddade öar i den yttre delen av Hallarumsviken i Blekinges östligaste skärgård. Det överlappas av Natura 2000-området Stora Hammar-Varö-Lillö (SE0410181) enligt habitatdirektivet.

I områdets norra del finns Björnön (cirka 15 hektar) som utgörs av två höjder (urbergsklackar), en i norr och en i söder som är avskilda av ett mycket lågt liggande parti med havsstrandäng som översvämmas vid högvatten. Den norra höjden är bevuxen med äldre ek, björk och en del andra lövträd med rätt utbredda buskage av rosor och slån under. Kring höjden finns bårder av välbetade strandängar. Ön betas tillsammans med den intilliggande Dragsö (cirka 2,5 hektar) av nötkreatur. Stranden mot Björnösund i väster har tidigare varit bevuxen med breda vassbälten som dock kraftigt reducerats under senare år. Idag finns endast begränsade ruggar kvar. Dragsö är tätare bevuxen med buskage av främst slån och högrörvegetation. Öster om Dragsö ligger två små öar, Lillekläpp och Långekläpp (cirka 0,5 hektar vardera), bestående till största delen av berghällar med örtrik vegetation i sprickorna. Kring dessa öar finns grunda flader med sand och dy som blottas vid lågvatten. På öarna har under senare år röjningar genomförts och arealen öppen strandäng har ökat. Ungefär 300 meter söder om Dragsö ligger Eneskär (cirka 4 hektar), en relativt flack ö som har sin högsta punkt i norra kanten och som sedan sluttar mot sydost. Ön består av kortbetad torräng på en grusig morän och ön är längs stränderna bevuxen med täta buskage av slån, fläder och enbuskar. Den östra stranden är flack och mycket välhävdad. Botten är här mycket långgrund och en grund sandflada sträcker sig cirka 100 meter öster om ön. Ön betas av får. Längst i söder är Varö (cirka 8 hektar) beläget. Ön består av två delar där den östra halvan höjer sig över omgivningen i nord-sydlig riktning. Väster om denna finns flacka, välhävdade strandängar med tre lägre berghällar som är bevuxna sparsamt med enbuskar och rosor. Ön är flikig med flera grunda vikar omgivna av leriga och välbetade stränder. De lägst liggande delarna av ön är mycket flacka och översvämmas vid högvatten. Ön betas av får. Norr om Varös västra udde finns ett litet rev, Varö Rör.

Fågelfaunan är artrik. I området och häckar fisk- och silvertärnor på flera av de mindre öarna i norr, och på Varö finns en relativt rik fauna av häckande änder och vadare med arter som skedand, vigg, ejder, svärta, strandskata, tofsvipa och rödbena.

Vad kan påverka negativt

- Igenväxning som en följd av upphörande hävd vilket direkt leder till en försämring av förhållanden på strandängar och kustnära gräsmarker. Detta missgynnar de flesta inom området listade arterna.
- Bete vid fel tidpunkt som kan störa häckningar av vissa arter.
- Störningar orsakade av besökande människor under häckningstiden inklusive körning med båt,

vattenskoter och vind- och kitesurfing. Fiske på och i närheten av öarna är en ökande störningsfaktor längs kusten.

- Direkta eller indirekta effekter av jakt, det vill säga jakt på vissa arter, vilket kan störa även andra arter än de som jakten avser. I detta fallet kanske jakten framför allt skulle påverka övervintrande populationer av änder och havsörn i området.
- Predation av framför allt landlevande rovdjur såsom mink, räva, grävling och mård på öarna missgynnar samtliga markhäckande arter.
- Försämring av vattenmiljön kring öarna och i närområdet vilket leder till en rubbad eller försämrad näringsbalans som i sin tur kan leda till försämrad tillgång på föda för många arter.
- Dykande fåglar, av de upptagna arterna främst vigg, kan påverkas av vissa nätfiskemetoder där fåglarna riskerar att fastna och drunkna.
- Utsläpp av olja eller andra föroreningar som direkt eller indirekt påverkar fåglarna eller livsmiljön.

Bevarandeåtgärder

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29 §§).

Skydd för området

- Djurskyddsområde (fågelskyddsområde) enligt 7 kap. 12 § miljöbalken, med beträdnadsförbud 1 april – 15 juli, gäller för hela området.
- Samtliga öar samt betydande delar av vattenområdet omfattas av strandskydd enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller generellt 100 meter från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen får i det enskilda fallet besluta att utvidga strandskyddsområdet till högst 300 meter från strandlinjen, om det behövs för att säkerställa något av strandskyddets syften. Inom området har länsstyrelsen 2015 beslutat om utökat strandskydd upp till 300 meter.
- Miljöersättning för bevarande av betesmarker och slåtterängar enligt Miljö- och landsbygdsprogrammet år 2014-2020 finns i området.
- Vattendirektivet. Miljökvalitetsnormer för vatten fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt vattenförvaltningsförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2013:19. Normerna ställer krav på vattnets kvalitet.
- Havsmiljödirektivet. Miljökvalitetsnormer för marin miljö fastställs med stöd av 5 kap MB, enligt havsmiljöförordningen och Havs- och vattenmyndighetens författningssamling, HVMFS 2012:18. Förordningen syftar till att upprätthålla eller nå en god miljöstatus i havsmiljön.
- Sveriges åtaganden inom HELCOM, Baltic Sea Action Plan, aktionsplan för Östersjön.

Behov av åtgärder

- Att bibehålla hävden på samtliga öar för att förhindra igenväxning av strandängarna och stränderna. Området bör betas så pass intensivt att förnabildning i form av ansamlingar av fjolårsgräs ej sker. Hävden kan behöva kompletteras med röjningar av buskar och sly, särskilt i fuktigare delar av området. Områden som är bevuxna med slån kan kräva ytterligare röjningar.
- Uppföljning av vissa fågelarter inom området är angelägen.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

A068 - Salskrake, *Mergus albellus*

Artens förekomst är ej fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar salskraken i nordligaste Norrland med en förekomst i taigabältet vidare österut genom Finland och Ryssland. Antalet par i landet är bedömt (2008) till mellan 1 100 och 2 000. Populationen är sannolikt svagt ökande. Den häckar i trädhål vid älvar och insjöar. Födan består av mollusker och vatteninsekter samt till en liten del av småfisk. Detta gäller även under övervintringen som sker i grunda, skyddade vikar längs med Östersjöns södra kuster, från Skåne upp till Uppland. En betydande del av den europeiska populationen övervintrar längs Östersjöns kuster med stora vinterpopulationer i bland annat Polen och Tyskland.

I Blekinge förekommer salskraken endast vintertid, från slutet av oktober fram till april då flyttningen norrut sker. Stora flockar kan ses övervintra främst i skärgårdarnas mellersta delar. Populationen i länet vintertid är med största sannolikhet ökande och stora flockar ses årligen. Dock är den övervintrande populationen åtminstone till viss del beroende på isläget i övriga Östersjön då fler ses under kalla, isrika vintrar.

I vattenområdet vid Björnön-Varö är salskraken en årlig övervintrare. Ibland ses arten i större antal beroende på rådande isläge.

Bevarandemål

Salskrake skall årligen övervintra i goda och stabila antal i området. Arten skall ha tillgång till rika födosöksområden som nyttjas under vinterhalvåret. Detta innebär grunda skyddade vikar med god tillgång på föda i form av främst ryggradslösa djur och småfisk. Arten bör ha tillgång till större vattenytor i vikar och fjärdar där födosök och övernattning kan ske ostört och utan påtaglig mänsklig påverkan.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men en uppföljning är önskvärd.

A081 - Brun kärrhök, *Circus aeruginosus*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Arten häckar i södra och mellersta Sverige samt lokalt längs Norrlandskusten upp till Norrbotten. Den häckar nästan uteslutande i vegetationsrika sjöar och havsvikar där boet placeras i bladvass eller videsnår. Den jagar oftast över fuktiga, öppna marker eller åkermark genom att på låg höjd glida över marken och överraska byten som oftast är små däggdjur, fåglar, grodor eller stora insekter. Den svenska populationen flyttar, och övervintrar i sydvästra Europa eller i Afrika söder om Sahara. Arten anländer tidigt under mars – april och flyttar söderut igen under augusti – september. Den svenska populationen är ökande och arten har under senare decennier expanderat i landet och etablerat sig i många nya områden.

I Blekinge är arten spridd och förekommer i de flesta större, vassrika havsvikar och sjöar. Beståndet uppskattades till cirka 25 par 2010.

I området har arten sannolikt häckat tidigare i vassarna kring Björnösund. Under senare år har dock vassen dragit sig undan och de vidsträckta vassbälten som tidigare fanns här är idag betydligt mer begränsade. Den häckar dock i den närliggande Åbyviken och ses jaga regelbundet i området.

Bevarandemål

Kring Björnösund skall potentiella häckplatser i form av vassruggar finnas så att arten skall kunna häcka i området. Inom området skall det finnas lämpliga jaktmarker för arten, vilket innebär fuktiga gräsmarker med relativt låg vegetation.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet kan i nuläget inte bedömas. Kunskapen om artens förekomst i området är bristfällig, och ytterligare uppföljning under häckningstid är nödvändig.

A193 - Fisktärna, *Sterna hirundo*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Fisktärnan är vår vanligaste tärna och häckar längs hela Sveriges kust och i sjöar och längs vattendrag från Skåne till södra Norrland samt i Norrlands kustland. Den saknas endast som regelbunden häckare i övre Norrlands inland. Populationen har ökat de senaste 30 åren och är nu stabil. Arten häckar oftast i små kolonier på vegetationsfattiga öar och uddar där de har en god översikt över omgivningarna. Boet placeras direkt på marken och antalet ägg är 2-4. I enstaka fall placeras det även på hustak, på ruderatmarker invid vatten och i andra lämpliga miljöer. Arten födosöker liksom sina nära släktingar genom att störtdyka från 4-6 meters höjd verikalt ner i vattnet där den fångar bytet. Födan består av småfisk, insekter och i viss mån även blötdjur.

I Blekinge häckar fisktärnan spritt längs kusten samt vid sjöar och vattendrag i inlandet. Oftast är kolonierna små (maximalt några tiotal par) och inte sällan häckar arten tillsammans med silvertärnor och i vissa fall även andra tärnarter.

Fisktärna har konstaterats häcka i området vid inventeringarna 2007 (3 par) och 2015 (2 par). Arten häckar ofta tillsammans med silvertärna i området.

Bevarandemål

Fisktärnan skall häcka i lämpliga miljöer inom området årligen. Lämpliga häckningsmiljöer i form av små öar och isolerade uddar utan påtaglig predation av landlevande predatorer som mink och räv och med lämplig låg vegetation eller grusbankar skall finnas väl representerade. Gott om föda i form av småfisk och ryggradslösa djur skall finnas i väl utvecklade artsamhällen kring öarna. Vattnet skall vara klart så att arten kan fiska effektivt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Artes numerär i området är låg men ingen påtaglig minskning av beståndet har noterats.

A194 - Silvertärna, *Sterna paradisaea*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Silvertärnan häckar i Sverige längs hela kusten. Den häckar även i de större sjöarna och mer sritt i små sjöar i Norrlands inland och i fjällkedjan. Vid häckning utnyttjas vegetationsfattiga områden på öar och uddar där boet placeras öppet, direkt på marken, oftast i grus eller i låg vegetation. Arten anländer under april-maj och flyttar söderut igen under augusti. Arten kräver god tillgång av småfisk i grunda vatten för att kunna födosöka men är relativt rörlig under häckningen och kan nyttja större områden för födosök. Den svenska populationen har ökat under de senaste 30 åren.

I Blekinge häckar arten nästan uteslutande i skärgårdarna, och främst i de yttre delarna, men enstaka häckningar har även konstaterats i insjöar.

I området är arten en regelbunden häckfågel och har noterats under samtliga inventeringar genomförda sedan år 2000. Vid inventeringarna 2003 och 2007 noterades enstaka par. Vid inventeringen 2015 verkar dock en större koloni ha etablerat sig på Varö då 13 individer sågs här. Enstaka individer sågs även på Eneskär och Björnö.

Bevarandemål

Arten skall häcka årligen med minst några par inom området. Det skall finnas lämpliga, skyddade öar eller uddar med låg eller ingen vegetation där arten kan finna lämpliga häckplatser. Vidare skall lämpliga fiskeplatser i form av fiskrika, grunda vikar och vindskyddade strandsträckor med klart vatten finnas inom området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som mycket gott. Silvertärnan verkar ha en ökande population inom området och häckar även i direkt anslutning till det. Lämpliga häckplatser finns på flera av områdets öar.

A195 - Småtärna, *Sterna albifrons* (nytt namn *Sternula albifrons*)

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Småtärnan häckar längs sydligaste Sveriges kuster, från norra Halland till Östergötland, inklusive Öland och Gotland. I Bottenviken finns en utlöpare av den finska populationen och arten häckar regelbundet i Norrbottens skärgårdar. Inlandshäckningar är sällsynta i Sverige men har förekommit. I Sverige häckar arten i regel i små kolonier med som mest cirka 45 par. Arten är långflyttare som återkommer i början av maj från övervintringsplatser i och kring Afrika. Höstflytten inleds i augusti och de sista lämnar landet i början av september. Den svenska populationen varierar mellan 440 och 550 par och är minskande, främst på grund av förändringar i häckningsmiljöerna. Boet placeras på vegetationsfri mark, oftast på grus-, sand- eller skalgrusbankar vid stranden men även direkt på sandstränder och utfyllnadsmark vid hamnar. Arten koloniserar snabbt nyligen uppkomna miljöer såsom ruderatmarker men även konstgjorda häckningsöar. I boet läggs 2-3 ägg som ruvas cirka 20 dygn och ungarna är flygga drygt tre veckor efter kläckningen. Arten födosöker på grunt, stilla vatten över grunda, sandiga bottnar i skyddade vikar och längs skyddade strandsträckor. Födan består av småfisk och kräftdjur som fångas antingen direkt på ytan eller efter ett kort dyk. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

I Blekinge häckar arten längs stora delar av länets kust, dock alltid glest spritt och oftast i enstaka par eller i små kolonier. Populationen i Blekinge skattas till cirka 50 par.

Småtärna ses i stort sett årligen fiska vid Björnöen och Varö, och har häckat vid flera tillfällen på Lille- och Långekläpp. Senast ett par rapporterades var 2010. Arten noterades inte vid inventeringen i maj 2015.

Bevarandemål

Småtärna skall årligen häcka inom området. För att arten skall trivas inom området krävs en god tillgång på lämpliga häckningsmiljöer med hällar eller strandängar med glest vegetationstäck. Detta skall finnas på lämpliga öar, främst på Eneskär, Långekläpp och Lillekläpp där förutsättningar för arten finns. Inom området skall det också finnas ostörda fiskeområden över grunda bottnar, med klart vatten vilket är nödvändigt för att arten skall kunna finna föda framgångsrikt.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms som ordinärt - minskande. Trots att häckningsmiljön inte tycks ha försämrats i området noterades arten inte under inventeringen 2015, och det är osäkert om den fortsatt häckar här.

Övriga arter som utgjort grund för utpekandet:

A061 - Vigg, *Aythya fuligula*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Viggen är väl spridd i hela Sverige och häckar i olika typer av sjöar, vattendrag samt längs kusterna. I skärgårdarna sker häckningar på låga, vegetationsfattiga öar med skyddade grunda vatten kring, och gärna i anslutning till skrattmåskolonier. Födan intas under häckningen på grunt vatten där den består främst av ryggradslösa djur, men även en del vegetabilier. Under hösten och vintern berörs södra Sverige av ett betydande sträck från östliga populationer och stora flockar övervintrar längs kusterna. Dessa anländer under oktober-november och lämnar sedan under våren i mars-april. Under kalla isvintrar tvingas flockarna mot söder men återkommer i regel så snart isen släpper.

I Blekinge förekommer viggen hela året. Stora flockar (10 000-tals individer) övervintrar årligen i länet. Den häckar även spridd längs kusten och i en del sjöar. Främst påträffas den på små skärgårdsöar med få predatorer.

Arten förekommer även under flyttningen vintertid med stora flockar i eller i anslutning till området och antal på uppemot 5 000 exemplar kan vintertid födosöka i Hallarumsviken direkt nordost om området. Ett fåtal par häckar sannolikt i området varje år.

Bevarandemål

Vigg skall regelbundet rasta och övervintra i området med större flockar. Det skall finnas grunda bottnar där arten kan födosöka och även övernatta ostört och där störning från människor inte är så påtaglig att fåglarna stressas.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är sannolikt gott, men en uppföljning är angelägen.

A063 - Ejder, *Somateria mollissima*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

I Sverige häckar ejdern längs hela kusten från Bohuslän till Norrbotten. Betydande antal sträcker även förbi de södra kusterna under vår och höst på väg från och till övervintringsområdena i Nordsjön och södra Östersjön. De häckande fåglarna återkommer under mars och april till häckplatserna. Häckningsplatserna utgörs främst av små, trädlösa öar men bon placeras även vid stranden på större öar. Under häckningen är honorna ofta väldigt ortstrogna och återkommer till samma boplatser många år i rad. Födan utgörs främst av bentiska skaldjur men även kräftdjur och andra ryggradslösa djur nyttjas som föda, främst under häckningen. Honan drygar under häckningen ut födan med alger. Ejderns populationstrend är intressant. Arten ökade påtagligt under 1900-talet i hela Östersjön. Sedan mitten av 1990-talet märks dock en markant minskning i stora delar av utbredningsområdet, lokalt uppemot 90 %. Faktorerna är inte helt klarlagda men predation av mink och havsörn, förändrade näringsförhållanden på häcknings- och övervintringsplatserna och miljögifter är sannolikt tre viktiga faktorer. Arten är i Sverige rödlistad som sårbar.

Kring Björnö – Varö har arten enligt uppgift etablerat sig som häckfågel först i sen tid, sannolikt under 1990-talet för första gången i modern tid. Arten noterades inte vid inventeringen 2003 men en kull observerades 2002 utanför Varö Rör. Vid inventeringen i maj 2015 fanns 8 individer i området men det är oklart i vilken utsträckning arten häckar i området.

Bevarandemål

Ejder skall årligen häcka inom området och ha tillgång till lämpliga platser att placera boet och föda upp ungar. Detta innebär öar med små buskage och snår samt skyddade strandsträckor med god tillgång till föda i form av kräftdjur och mollusker.

Bevarandetillstånd

Ejderns status i området är ej fullt utredd och endast ett fåtal noteringar av häckande ejder finns från öarna i området. Det är inte känt om antalet par minskat, och bevarandetillståndet är därför osäkert. En uppföljning är nödvändig.

Dokumentation

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artfakta. 2015. www.artfakta.artdatabanken.se. ArtDatabanken SLU, Uppsala.
- Artportalen. www.artportalen.se (uttag 2016-09-06).
- Carlsson, L. & Wolgast, J. 2003. Fågelinventering i Blekinge skärgård 2003. Opublicerat.
- HELCOM. 2007. Baltic Sea Action Plan. www.helcom.fi.
- Jonasson, M., Larsson, R. 2007. Inventering av fåglar i SPA-områden. Protokoll.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 1985. Föreskrifter med förbud till skydd för djurlivet i Blekinge läns skärgård. Dnr. 11.122-870-83.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Beslut om utvidgat strandskydd för Karlskrona kommuns kust och skärgård, Blekinge län, Dnr 511-2099-2014.
- Länsstyrelsen i Blekinge län. 2015. Kustfågelinventering inom SPA-område i Blekinge län. Lif, M. Opublicerat.
- Naturvårdsverket. 2003. Art- och naturtypsvisa vägledning. Fåglar 1 & 3.
- Nilsson, T. 2010. Bruna kärrhöken i Blekinge. Fåglar i Blekinge 4/10.
- Nilsson, T. & Lundgren, U. 1993. Blekinges fåglar.
- VISS VattenInformationsSystem Sverige. www.viss.lansstyrelsen.se (uttag 2016-10-12).

Bilagor

Bilaga 1. Områdeskarta

Natura 2000 - SE0410049 Björnön-Varö

